

PŘÍPRAVA A ORGANISACE ČINNOSTI ZÁLOŽNÍHO TÝLOVÉHO SLEDU VELITELSTVÍ

Major Josef Mikulec

Prostředky hromadného ničení si vynucují věnovat daleko větší pozornost otázkám zabezpečení nepřetržitého velení, bylo-li zničeno některé stanoviště velitelství. Z toho důvodu je nutno některá nejdůležitější velitelská stanoviště zdvojovat budováním záložních velitelských stanovišť, aby při zničení hlavního velitelského stanoviště mohlo být pokračováno ve velení vojskům ze stanoviště záložního. Tento požadavek platí i pro štáby týlu, které musí zabezpečit nepřetržité velení týlu a řízení materiálního zabezpečení svazků armády.

Poněvadž dosavadní zkušenosti ze cvičení napovídají, že příslušníci štábu týlu armády vždy správně neorganizují činnost záložního týlového sledu velitelství (dále jen ZTSV) a poněvadž tento problém těsně souvisí i s organizací práce vševojskových štábů, považují za účelné poukázat na některé zásady, kterými je nutno se řídit při přípravě, budování a činnosti ZTSV, využívaje při tom poznatků ze cvičení.

Základním posláním ZTSV je udržet kontinuitu v materiálním zabezpečení bojujících vojsk — i když je zásahem nepřátelských prostředků znemožněna činnost na týlovém sledu velitelství (dále jen TSV). Při přechodu na ZTSV je nutno pokračovat v materiálním zabezpečení svazků v téže linii, která byla vytyčena v přípravě operace základními dokumenty. Tento požadavek určuje veškerou činnost štábu týlu armády při organizaci ZTSV.

Celková příprava činnosti ZTSV obsahuje:

- volbu prostoru ZTSV,
- materiální vybavení a vybudování ZTSV,
- kádrové obsazení ZTSV a doplnění kádry při zničení štábu týlu armády,
- organizaci přechodu na ZTSV, bylo-li TSV zničeno výbuchem atomové pumy nebo zamořeno bojovými radioaktivními látkami,
- plánování činnosti ZTSV.

Vzhledem k tomu, že ZTSV je při zničení TSV armády určeno k rozmístění štábu týlu armády, musí prostor ZTSV vyhovovat týmž podmínkám, jaké jsou kladeny na prostor TSV. Pro rozmístění ZTSV v týlovém prostoru armády je nejvýhodnější volit prostor mezi VS armády a TSV v takové vzdálenosti od TSV, která vylučuje současné zničení obou stanovišť jedním výbuchem atomové pumy.

Poněvadž ZTSV musí být zapojeno do sítě linkového spojení armády, je nutno místo ZTSV volit vzhledem k požadavkům náčelníka spojení nedaleko spojovací osy. To je další vážný důvod k rozmístění mezi VS a TSV, poněvadž obě tato místa budou vzájemně spojena linkovými pojítky a zapojení ZTSV nebude vyžadovat stavbu samostatného polního vedení.

Při zamoření TSV bojovými radioaktivními látkami bude nutno orga-

nisovat před zaujetím ZTSV hygienickou očistu osob a deaktivaci vozidel a ostatního materiálu TSV. Za tím účelem bude nutno nedaleko ZTSV připravit místa speciální očisty, na která se přesunou příslušníci štábu týlu po zamoření TSV po vydání rozkazu k zaujetí ZTSV a na kterém provedou speciální očistu. Aby vítr nezanášel radioaktivní látky z míst speciální očisty na ZTSV, bude nutno připravit i druhé místo speciální očisty a podle směru větru určit, na kterém z nich bude očista provedena. Za tím účelem je nutno volit prostor ZTSV tak, aby bylo možno z obou míst speciální očisty zajet na ZTSV bez vracení se po zamořené komunikaci.

Při budování ZTSV je nutno mít na zřeteli, že se účel ZTSV ničím neliší od hlavního TSV a již z toho důvodu je nutno budovat ZTSV ve stejném rozsahu jako TSV. Na cvičeních velmi často štáb týlu armády posuzoval námahu spojenou s budováním ZTSV jako zbytečnou ztrátu času, sil a prostředků a ZTSV bylo vybudováno a vybaveno velmi mácešsky. Je přirozené, že náčelník štábu týlu armády bude věnovat pozornost nejprve vybudování TSV, poněvadž je to předpokladem úspěšného velení týlu. Proto v prvním údobí rozvinutí TSV a zahájení práce štábu týlu v novém prostoru je přirozené a správné, že hlavní část sil a prostředků bude usměrněna na vybudování TSV. Avšak ihned při zahájení rozvíjení TSV musí být současně alespoň v nejnútnejším rozsahu zahájeno budování ZTSV, především po stránce organizační. Rovněž nejnútnejší kádrové obsazení musí být provedeno ihned.

Důležité však je, aby po těchto počátečních opatřeních v budování ZTSV bylo pokračováno, aby bylo co nejdříve dosaženo pohotovosti ZTSV k přechodu štábu týlu z TSV na ZTSV.

Především musí být zřízen samostatný spojovací uzel, z kterého musí být vybudováno spojení se svazky nezávislé na činnosti TSV. Není možné řešit spojení ZTSV tak, že spojení s VS armády, se svazky a se starším náčelníkem je uskutečňováno skrze TSV vybudováním linky ZTSV—TSV, poněvadž by při zničení TSV zůstal ZTSV bez spojení. To je jeden z vážných důvodů, proč je nutno volit místo ZTSV nedaleko spojovací osy armády. Rovněž prostředky radiového spojení musí být předem na ZTSV instalovány a spojení přezkoušeno, poněvadž slyšitelnost vysilačů umístěných v prostoru ZTSV nemusí být stejná jako vysilačů TSV, i když půjde o poměrně malý rozdíl ve vzdálenosti do obou prostorů.

Ženíjí budování ZTSV musí být organizováno vždy s perspektivou, že TSV bude nejen zamořeno BRL, ale zničeno výbuchem atomové pumy. To znamená, že nestačí vybudovat na ZTSV okopy pro štábní autobusy, které jsou na TSV, nýbrž je nutno, a to především, vybudovat pracoviště pro osazenstvo ZTSV. Při tom je nutno počet úkrytů budovat i pro důstojníky, kteří budou povoláni při zničení TSV na ZTSV od jednotek. Totéž se plně vztahuje i na pomocné jednotky. Zkušenosti ze cvičení ukazují, že po přechodu příslušníků štábu týlu armády z TSV na ZTSV v novém prostoru zpravidla vážne regulační služba a informace o rozmístění jednotlivých oddělení a funkcionářů štábu týlu. Tento nedostatek vzniká hlavně proto, že většina příslušníků štábu týlu armády a pomocných jednotek nezná nový prostor. Zdá se velmi účelné, aby po vybudování ZTSV co největší počet příslušníků štábu týlu armády a velitelé

pomocných jednotek provedli průzkum prostoru ZTSV, seznámili se předem s organizací rozmístění složek štábu v prostoru ZTSV, a hlavně, aby regulační orgány dokonale znaly organizaci cirkulace vozidel, rozmístění oddělení štábu a hlavních týlových funkcionářů.

Vzhledem k tomu, že při zamoření TSV bojovými radioaktivními látkami může být zamořen i materiál pomocných jednotek a jejich zásoby, je nutno v prostoru ZTSV vytvořit zálohu materiálu a potravin v rozsahu potřebném k zabezpečení činnosti štábu týlu alespoň na dva dny. Rovněž materiál na vybavení míst speciální očisty je účelné složit neda-leko prostoru ZTSV.

Při kádrovém obsazení ZTSV vyskytují se v podstatě tři otázky:

- obsazení ZTSV v době, kdy materiální zabezpečení vojsk je řízeno z TSV,
- přechod štábu týlu na ZTSV při zamoření TSV bojovými radioaktivními látkami,
- doplnění ZTSV, je-li TSV zničeno výbuchem atomové pumy.

Pokusím se postupně tyto tři otázky rozebrat. Obsazení ZTSV je nutno organisovat vždy s perspektivou, že TSV bude zničeno, nikoli jen zamořeno. To znamená, že ZTSV musí být schopno na dobu, než bude kádrově doplněno, převzít řízení materiálního zabezpečení svazků armády, při čemž toto zabezpečení musí být v souladu s dosavadní činností štábu týlu. Aby uvedená podmínka byla splněna, je nutno, aby každé oddělení štábu mělo trvale jednoho kvalifikovaného štábního důstojníka a u hlavních oddělení alespoň jednoho pomocníka. Dále je nutno, aby činnost ZTSV řídil jeden odpovědný, vysoce kvalifikovaný a zkušený důstojník, nejlépe zástupce náčelníka týlu armády. Při tom je nutno dodržovat zásadu, že žádný z řídicích funkcionářů ZTSV nesmí dojíždět na TSV, zvláště za zvýšeného nebezpečí použití atomové pumy nepřitelem, nýbrž styk ZTSV s TSV musí být zabezpečen štábem týlu vysláním orgánů z TSV na ZTSV.

Příslušníci ZTSV musí mít k dispozici hlavní dokumenty řízení týlu, zvláště týlový rozkaz, důležitá nařízení náčelníka týlu, plán organizace týlu a materiálního zabezpečení operace, týlová souhrnná hlášení a denní plány přísunu materiálu.

Z vnitřních dokumentů je nutno vést pracovní mapy každého náčelníka, plán obsazení a doplnění ZTSV při zničení nebo zamoření TSV, plán činnosti při bojovém poplachu, plán ochrany a obrany ZTSV, plán organizace speciální očisty při přechodu štábu týlu na ZTSV po zamoření TSV bojovými radioaktivními látkami.

Je přirozené, že po zpracování těchto dokumentů bude zatížení příslušníků ZTSV značně menší než příslušníků štábu na TSV, a to i vzhledem k tomu, že TSV je vlastně oslabeno o příslušníky štábu, kteří byli vysláni na ZTSV. Bude proto účelné požadovat od příslušníků ZTSV, aby kromě vedení vnitřní dokumentace pracovali ve prospěch štábu týlu. Zvláště výhodné bude využívat příslušníků ZTSV k provádění kontrol u vojsk. Výsledek kontrol bude však třeba zpracovávat buď přímo u vojsk nebo na ZTSV, nikoli na TSV, a oznamovat štábu týlu a to z bezpečnostních důvodů. Příslušníci ZTSV se nebudou moci zpra-

vidla intenzivně zapojit do práce štábu týlu hlavně proto, že řízení materiálního zabezpečení soudobého boje vyžaduje značné pružnosti, které se dosahuje ve štábu týlu hlavně přímým osobním stykem řady týlových funkcionářů.

Při zamoření TSV bojovými radioaktivními látkami nad přípustné normy rozhoduje velitel armády na návrh náčelníka týlu o přechodu štábu týlu na ZTSV. Přechod na ZTSV je nutno provádět plánovitě a organizovaně. Za tím účelem je třeba předem zpracovat plán přechodu štábu týlu a pomocných jednotek na ZTSV. Tento plán musí obsahovat:

1. signál, na základě jehož se přechod uskuteční,
2. činnost oddělení štábu týlu a pomocných jednotek po vyhlášení signálu,
3. pořadí přesunu oddělení štábu týlu a pomocných jednotek,
4. způsob a místo provedení částečné speciální očisty po vyjití ze zamořeného prostoru,
5. signál určující, na kterém z míst speciální očisty (podle směru větru) bude očista provedena,
6. činnost ZTSV po dobu provádění přesunu štábu týlu na ZTSV (zabezpečení místa speciální očisty materiálem, zabezpečení dočasného velení týlu),
7. činnost místa speciální očisty.

Plán přechodu štábu týlu na ZTSV musí těsně navazovat na plán rozmístění štábu týlu na ZTSV a všichni příslušníci štábu musí s ním být podrobně seznámeni.

Přechod je nutno uskutečnit rychle, aby nebylo na dlouhou dobu narušeno velení týlu armády. Za tím účelem musí být promyšlen především způsob speciální očisty, která má tu zvláštnost, že při ní bude nutno provádět nejen deaktivaci materiálu, ale i štábních pomůcek a dokumentů, které mohou být zamořeny. Aby přechod štábu týlu na ZTSV nebyl zdržován prováděním deaktivace výstroje, bude účelné, aby po provedení hygienické očisty byl výstroj všech příslušníků štábu vyměněn ze zálohy výstroje místa speciální očisty.

Urychlení přechodu na ZTSV je možno dosáhnout hlavně důsledným a podrobným naplánováním, po případě i procvičením přechodu. Celý přechod musí být proveden bez vydávání dlouhých rozkazů a nařízení náčelníka štábu na jednoduché smluvené heslo. Vzhledem k tomu, že teprve po vydání rozkazu pro přechod na ZTSV může být podle směru větru určeno, které z míst speciální očisty bude rozvinuto k provedení očisty, je nutno zpravidla zpracovat dvě varianty přechodu a platnost jedné z nich rovněž oznámit smluveným znamením.

Na cvičení se velmi dobře osvědčily štábní autobusy, alespoň pro náčelníka týlu a náčelníka štábu. Po vyhlášení poplachu a po zjištění stupně zamoření prostoru TSV vyhlásil náčelník štábu rozhlasem smluvené heslo o přechodu na ZTSV a oba funkcionáři vyjeli za hranice zamořeného prostoru po ose k ZTSV. Hranici zamořeného prostoru zjišťují dosimetristé. Zdá se nejvýhodnější vyškolit jako dosimetristy řidiče vozidel hlavních týlových funkcionářů. Zatím co se náčelník týlu musí snažit co nejrychleji dosáhnout ZTSV a pokračovat ve velení týlu z nového stanoviště, náčelník štábu týlu bude na obvodu zamořeného prostoru po provedení částečné hygienické očisty shromažďovat vycházející

štáb, kontrolovat úplnost vyváženého materiálu, podle potřeby odesílat spojky zpět do zamořeného prostoru a řídit přemístění štábu na místo speciální očisty a tamodtud na ZTSV. Je přirozené, že vyváděním štábu týlu ze zamořeného prostoru může být pověřen i jiný příslušník štábu.

Protože část příslušníků štábu týlu (podle zkušeností 15 až 25%) bude u jednotek nebo z jiných důvodů mimo TSV, je nutno postarat se o to, aby při návratu byli upozorněni, že prostor TSV je zamořen. Je proto nutné, aby příjezd na TSV byl jen po jedné cestě. Tam na hranicích zamořeného prostoru je nutno ponechat hlídku, aby vracejícím se příslušníkům štábu oznámila zaujetí ZTSV a zabránila tak zamoření těchto osob při jejich pohybu v prostoru zamořeného TSV. Kromě toho je nutno celý zamořený prostor označit na hranicích zamoření podle předpisu Pěch-VIII-3.

Při zničení TSV výbuchem atomové pumy je způsob činnosti ZTSV odlišný.

Nehledě na to, že se po výbuchu atomové pumy v prostoru TSV budou příslušníci ZTSV snažit co možná zjistit rozsah ztrát způsobených výbuchem, nemohou sami stačit organisovat záchranné a vyprošťovací práce.

První starostí náčelníka ZTSV bude zahájit velení týlu ze ZTSV. Theoretické úvahy i získané zkušenosti nasvědčují tomu, že není možné zabezpečit na dlouhou dobu velení týlu armády v tom kádrovém obsazení, které zpravidla pro ZTSV třeba brát v úvahu. Tato doba je přibližně 24 hodin a je limitována nutností zpracovávat nový denní plán přísunu materiálu. Z toho důvodu je nutno, aby dopravní skupina 2. oddělení štábu týlu zpracovávala kromě denního plánu přísunu výhledový plán přísunu na celou operaci a aby plánování přísunu neprováděla podrobně až k rozdělování vozidel dopravních praporů, nýbrž aby se plánování zúčastnily štáby dopravních automobilních jednotek. Kromě toho bude výhodné, aby plánování dopravy bylo i dále prováděno formou denního plánování, avšak současně aby byla vydávána nařízení pro organisaci přísunu ještě na další den. Takovým způsobem dostanou orgány ZTSV nejen plán přísunu na příští den, ale i na další den alespoň perspektivně. Vzhledem k tomu, že dopravní jednotky jsou orientovány ve své činnosti na dva dny dopředu, je možno řídit materiální zabezpečení armády nejméně dva dny i při zničení štábu týlu armády.

Doplnění štábu týlu armády je nutno předem připravit. Přitom se počítá jednak s důstojníky přidělenými kádrovou správou frontu nebo hlavního velitelství, jednak s důstojníky štábů týlů svazků armády.

Pro první období mají zvláště význam důstojníci povolání do štábu týlu armády od svazků, poněvadž ti mohou zahájit svou činnost poměrně brzo, protože mohou být povoláni do štábu týlu armády velmi rychle.

Je třeba učinit všechna opatření, aby obnovení schopnosti velení štábu týlu armády byla provedena co nejrychleji. Tu mají význam nejen opatření k rychlému povolání určených důstojníků do štábu týlu armády, nýbrž i zabezpečení toho, aby byli seznámeni se současnou týlovou situací v celé armádě a mohli pak samostatně zastávat svou novou funkci.

Při výběru kádrů pro doplnění štábu týlu armády po zničení TSV je nutno mít na zřeteli nejen obnovení pracovní schopnosti štábu týlu armády, nýbrž i zájmy vojsk, která není možno příliš kádrově oslabovat.

Z toho důvodu je nejúčelnější plánovat pro doplnění štábu týlu armády příslušníky týlu střeleckých sborů, nikoli divisí. Vyplývá to ze zvláštního postavení týlových orgánů sboru v systému velení týlu vojsk armády. Aby povolání důstojníci co nejrychleji vnikli do otázek materiálního zabezpečení armády, bylo by účelné alespoň tu část důstojníků týlů sborů, která je předvídána k výkonu důležitých funkcí ve štábu týlu armády, předem seznámit s plány činnosti týlu armády a s nejdůležitějšími směrnicemi a nařízeními štábu týlu frontu a tyto informace podle vývoje situace periodicky doplňovat. Takový způsob naráží ovšem na požadavky utajení příprav a plánu operace a je zřejmé, že by o rozsahu seznámení týlových důstojníků sboru s plány v rámci celé armády rozhodoval velitel armády na návrh 6. oddělení štábu.

Nejdůležitějšími požadavky při plánování činnosti ZTSV je naprostá konkrétnost všech opatření a zabezpečení proniknutí plánu ke všem vykonavatelům. Je třeba si uvědomit, že zabránit ztrátě velení při přechodu na ZTSV je možno, jen bude-li přechod uskutečněn rychle a organizovaně. Rychlosti a organizovanosti přechodu dosáhneme, bude-li činnost všech příslušníků štábu při přechodu na ZTSV předem známa, a třeba-li, i procvícena. To se týká nejen štábu a oddělení týlu, nýbrž i pomocných jednotek. Veškerá činnost při přechodu na ZTSV musí být vykonávána bez vydávání obširných rozkazů, jen na krátká hesla a smluvená znamení. Přechod musí být naplánován v několika variantách a po všech stránkách zabezpečen. Na jednom cvičení bylo zaujetí ZTSV neúspěšné jen proto, že se jeden funkcionář ZTSV (poddůstojník z povolání) z rozkazu náčelníka štábu týlu vzdálil ze ZTSV, ač bylo jeho povinností při přemístění štábu týlu na ZTSV očekávat vozidla štábu a usměrňovat je podle výsledku dosimetrické kontroly na místo speciální očišty nebo na ZTSV. Pro jeho nepřítomnost se odmořená technika smíchala se zamořenými vozidly a celý přesun štábu byl rozhodčími správně hodnocen jako nevyhovující. Z toho je vidět, jak důležité jsou na první pohled nepatrné maličkosti při zaujímání ZTSV.

Dalším požadavkem při plánování zaujetí ZTSV je, aby zpracované plány byly soustavně doplňovány a aby byla brána v úvahu měnící se kádrová situace u jednotek, od kterých předpokládáme povolání týlových funkcionářů na ZTSV při zničení štábu týlu armády.

Jak vyplývá z uvedených otázek, které jsem se pokusil v článku vysvětlit, problém plánování a zabezpečení činnosti ZTSV i všech záložních stanovišť velitelství hluboce zasahuje do systému velení týlu armády. První poznatky ze cvičení dokazují, že otázky činnosti ZTSV nejsou všem pracovníkům týlu zcela jasné. Proto je nutné, aby týloví funkcionáři přispěli svými poznatky k jejich vyjasňování a diskusními příspěvky zevšeobecňovali své praktické zkušenosti ze cvičení.